

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ
ΠΑΤΕΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
~ ~
INSTITUT PATRIARCAL
D'ETUDES PATRISTIQUES

Ιερά Μονή Παναγίας Αμπελακιώτισσας

- Η μονή ιδρύθηκε το 1456 όπως δηλώνει η πλάκα που είναι πάνω από την πόρτα της μονής, επί ηγουμένου Θεοφίλου.
- Σε αυτή βρίσκεται η αγία εικόνα της Θεοτόκου, έργο του Ευαγγελιστή Λουκά, η οποία πρώτα ανήκε στον ναό της Αμπελακιώτισσας, κατόπιν ρίχτηκε στον Πηνειό Ποταμό από τους Τούρκους και κάτω από υπερφυσικές συνθήκες βρέθηκε ανήμερα της Χάρης .Της του 1455 μέσα στα κλαδιά μιας γέρικης βελανιδιάς, στον περίβολο του μοναστηριού, που ήταν τότε δασόφυτο. Το δέντρο που βρέθηκε η εικόνα της Παναγίας σώζεται και σήμερα και τα κλαδιά του σκεπάζουν το Άγιο Βήμα του καθολικού του μοναστηριού.

- Η ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΤΙΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΤΗ για την Ιερά Μονή της που διασώζει τη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας της Αμπελακιώτισσας και το χέρι του Αγίου Πολυκάρπου. Πάνω από την Αμπελακιώτισσα, μέσα σε λόφους της Ν.Α. ελατόφυτης πλαγιάς της κορυφογραμμής Αϊ-Λιας, βρίσκεται η ιερά μονή Κοίμησης της Θεοτόκου.

- Πιο παλιά, ήταν δύσκολη η προσέγγιση των οικισμών, αν και το φυσικό ανάγλυφο είναι σχετικά πιο ήπιο από αλλού, όχι μακριά μάλιστα. Κύριος λόγος γι' αυτό η έλλειψη υποδομών, που μέχρι πρότινος χαρακτήριζε την περιοχή. Αυτά όμως πλέον ανήκουν προ πολλού στο παρελθόν. Η Ορεινή Ναυπακτία πλέον, εκτός από την ευκολία πρόσβασης που τη χαρακτηρίζει, διαθέτει μεγάλο αριθμό πολύ καλών καταλυμάτων, ώστε οι επισκέπτες να απολαμβάνουν με άνεση τη διαμονή τους εκεί.

Ιερά Μονή Βλατάδων

Ιερά Μονή Παναγίας Αμπελακιώτισσας

- Στο λόφο της Ρούμβης, σε υψόμετρο 850 μ. , στην ανατολική πλαγιά της κορυφογραμμής 'Αη-Λιάς (1453μ.) της οροσειράς 'Αρδίνης (1718μ.), απέναντι από την κωνοειδή Τσεκούρα (1734μ.) βρίσκεται το ιστορικό μοναστήρι της Παναγίας Αμπελακιώτισσας.

Ο Θησαυρός της Αμπελακιώτισσας

Είναι κατά κοινή ομολογία ή «ιερά Κιβωτός» της Ναυπακτίας, διότι φυλάσσει ως κώρην οφθαλμού κειμήλια μεγάλης θρησκευτικής και καλλιτεχνικής αξίας.

- Στα πόδια του λόφου, όπου βρίσκεται το Μοναστήρι, είναι το χωριό Κοζίτσα, πού το 1928 μετονομάστηκε σε 'Αμπελακιώτισσα προς τιμήν της Προστάτιδας ιεράς Μονής της Παναγιάς της 'Αμπελακιώτισσας.

Σήμερα αποτελεί δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Αποδοτίας με έδρα την Άνω Χώρα. Οι κάτοικοί του τον χειμώνα είναι λιγοστοί, όμως το καλοκαίρι παρατηρείται θεαματική αύξηση του πληθυσμού. Ο χώρος που περιβάλλει την Αμπελακιώτισσα είναι πλούσιος σε πυκνή βλάστηση με κυρίαρχα τα έλατα και τις καστανιές. Πραγματικά αποτελεί ένα από τα ομορφότερα χωριά της ορεινής Ναυπακτίας.

Ιερά Μονή Παναγίας
Αμπελακιώτισσας

Γεωγραφική Θέση

- Το χωριό ήταν στη θέση «Παλιοχώρι» και άγνωστο πότε μεταφέρθηκε στη σημερινή του θέση .
- Στα βάθη των αιώνων κρύβεται η ίδρυση του Μοναστηριού.

Η ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΤΙΣΣΑ, ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΤΟΠΟΣ ΗΡΕΜΟΣ.

Ένα χωριό που η γύρω του Παρθένα φύση με την πλούσια πανίδα και χλωρίδα του και τις εναλλαγές των χρωμάτων του τοπίου που το περιβάλλει, λειτουργεί σαν ένα πρώτος τάξεως αγχολυτικό για τον επισκέπτη.

Κρυφοί θησαυροί του μοναστηριού

- Εκτός από την εικόνα της Παναγίας , έργο του Ευαγγελιστή Λουκά , στη μονή φυλάσσονται σημαντικά κειμήλια όπως ο χρυσοκέντητος σπάνιος επιτάφιος έργο της φημισμένης κεντήστρας Μαριωράς από την Κωνσταντινούπολη (1735) και η λάρνακα του Αγίου Πολυκάρπου .

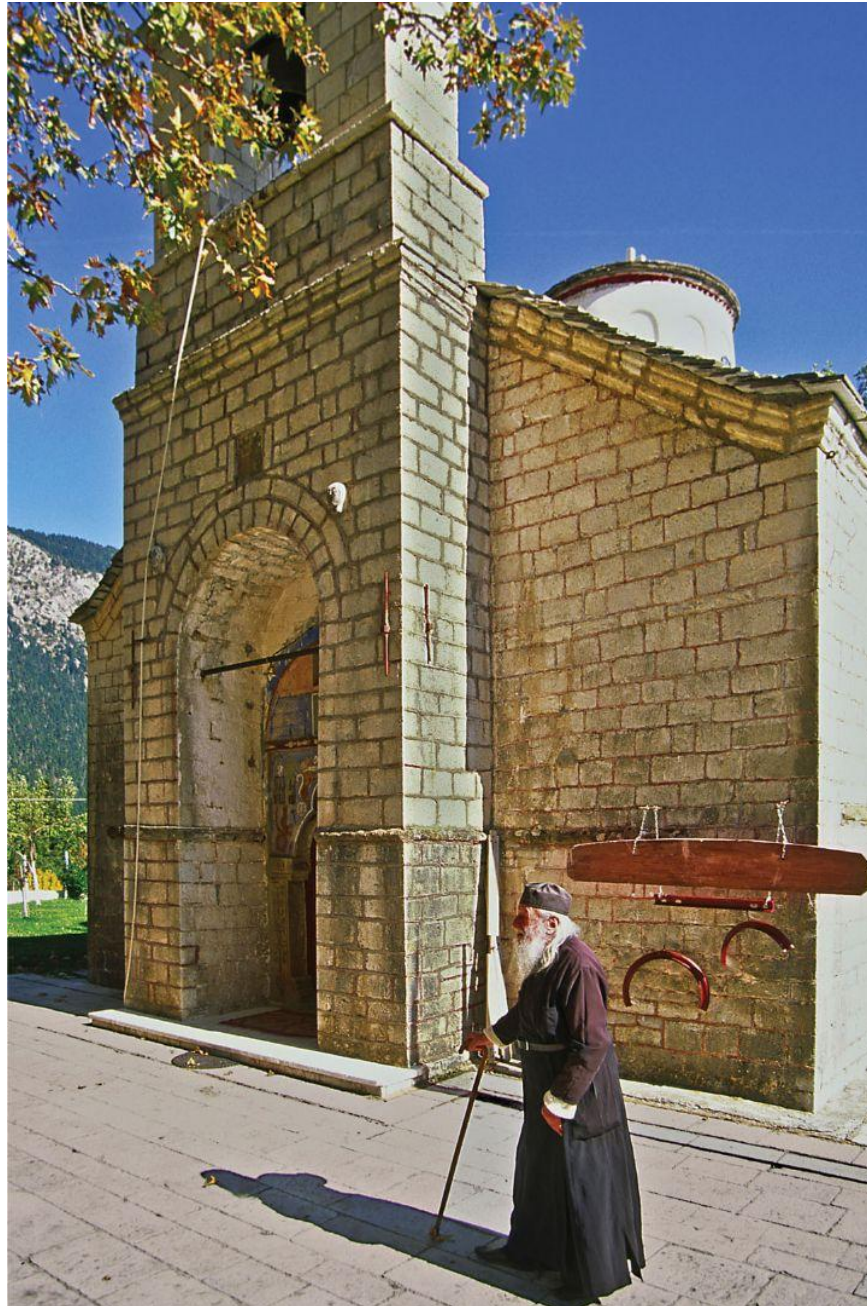
Η εικόνα της Παναγίας

- Η παράδοση μιλάει για θαύμα της Παναγίας να σώσει την εικόνα από τους Τούρκους ,οι οποίοι όταν κατέλαβαν το 1455 τα Αμπελάκια Θεσσαλίας ,πέταξαν την εικόνα στον Πηνειό ποταμό.

- Αξίζει να θαυμάσει κανείς το ξυλόγλυπτο τέμπλο του με τις απλές διακοσμητικές παραστάσεις , όπου κυριαρχεί το σύμβολο της κληματαριάς με τα σταφύλια , χρονολογείται από το 1847, όποτε και έλαβε χώρα η ανακαίνιση της μονής.
- Το Μοναστήρι κοσμεί , επίσης ο Επιτάφιος , σπάνιο έργο τέχνης που κεντήθηκε το 1735 από την περίφημη << κεντήστρα της Κωνσταντινούπολης>>, τη Μαριώρας. Αξίζει να αναφερθεί, πως εκεί σώζεται επίσης, βιβλιοθήκη με συγγράμματα ιστορικής αξίας.

- Δύο μέρες πριν τον Δεκαπενταύγουστο του 1455, ένας βοσκός στο τότε χωριό της Κοζήτσας, έβλεπε για τρία χρόνια συνεχόμενα βράδια ένα φώς στη βουνοπλαγιά. Την Τρίτη μέρα στις 15 Αυγούστου του 1455, κίνησε να λύσει το μυστήριο της πηγής του φωτός, για να ανακαλύψει μέσα στα κλαδιά μιας γέρικης βελανιδιάς την εικόνα της Παναγίας. Το μοναστήρι χτίστηκε το 1456, ενώ από το 1475 στη μονή βρίσκεται και η λάρνακα με το δεξί χέρι του Αγίου Πολυκάρπου, πρώτου Επισκόπου της Σμύρνης.

- Σήμερα το Μοναστήρι φροντίζουν δύο υπέργηροι πατέρες. Στα κτίσματα του γίνονται επισκευές, ώστε να δώσουν ξανά ζωή στη μονή που πριν από λίγα χρόνια είχε ερημωθεί και κατά συνέπεια απειληθεί από κατάρρευση. Το μοναστήρι σήμερα λειτουργεί και δέχεται αρκετούς επισκέπτες όλο τον χρόνο.

- Τούτο είναι τρίκλιτος τρουλλαία Βασιλική και με ημικυκλική αψίδα, πού έχει επτά αβαθές κόγχες. Κτίστηκε κατά την επιγραφή, πού διασώζεται στο υπέρθυρο τόξο της πρόσοψης, στα 1847 επί ηγουμενίας του Θεόφιλου Παπαλόγη, Κοζιτσάνου, από το γένος του ηπειρώτη αρχιμάστορα Χρήστου Ιωάννου.
- Η χρονολογία ανέγερσης επιβεβαιώνεται και από έγγραφα του υπουργείου εσωτερικών. Μάλιστα οι Μοναχοί, επειδή θεώρησαν τον προηγούμενο ναό ετοιμόρροπο, επέσπευσαν την κατεδάφιση του και ανήγειραν τον νέο, χωρίς να αναμείνουν το σχέδιο του υπουργείου. Το σχέδιο των μοναχών λιτό στην αρχιτεκτονική του γραμμή και κτισμένο με καλαισθησία και μεράκι από τούς ηπειρώτες τεχνίτες ικανοποιεί την αισθητική του προσκυνητή.

- Ανήκει στον μορφολογικό τύπο της Σκοπιώτισσας. Η προσωνύμια αυτή προήρθε από το Μοναστήρι της Παναγιάς Σκοπιώτισσας, πού είναι κτισμένο στο βουνό Σκοπός της Ζακύνθου. Η Σκοπιώτισσα της Ζακύνθου είναι όμως Βρεφοκρατούσα. εντυπωσιακή εικόνα στον τύπο της οδηγήτριας με την επιγραφή «Η ΣΚΟΠΙΩΤΙΣΣΑ», βρίσκεται στον ενοριακό ναό της Αγίας Παρασκευής στην άνω Χώρα. Παρά ταύτα καθιερώθηκε να λέγεται Σκοπιώτισσα και ο τύπος της Παναγιάς της προσευχόμενης με σταυρωμένα χέρια.
- Το κύριο χαρακτηριστικό αυτής της μορφής είναι ότι ἡ Θεοτόκος εμφανίζεται σε προτομή και κλίνει το κεφάλι αριστερά, ως και το πλάσιμο των οφθαλμών και ιδιαίτερα του κάτω βλεφάρου.

- Παρατηρώντας μια συλλογή οκτώ εικόνων αυτής της μορφής έχω την αίσθηση ότι ή 'Αμπελακιώτισσα έχει τα λεπτότερα χαρακτηριστικά, ενώ τα μάτια λοξωτά και μεγάλα, είναι πολύ εκφραστικά και στοχαστικά.
- Οι περισσότερες εικόνες αυτής της μορφής παρουσιάζουν την Παναγία με σκέπη, ενώ ή 'Αμπελακιώτισσα και 2-3 άλλες γνωστές, φέρουν στέμμα, πού οδηγεί, κατά τον καθηγητή Θανάση Παλιούρα, στον ειδικότερο τύπο της Παναγίας των Αγγέλων.

Τα μέλη της ομάδας μας

➤ Γιώργος
Αθανασόπουλος

➤ Κωνσταντίνος
Τσαούσης

➤ Μπάμπης Καραδήμας

➤ Άρης Καρβούνης

➤ Κωνσταντίνος
Κωστογιάννης

➤ Γιώργος Ζισημόπουλος

Σχ. Έτος : 2023-24

Υπεύθυνη Καθηγήτρια

Βεατρίκη Λιάκα

Θεολόγος

1^ο ΓΕΛ Ναυπάκτου